

Veelgestelde vragen RIS3 Noord-Nederland

1 Wat is een RIS3?

Een RIS3 staat voor een regionale innovatiestrategie voor slimme specialisatie. Met name de term slimme specialisatiestrategie is door de Europese Commissie (EC) geïntroduceerd om regio's in Europa op te roepen hun onderzoeks- en innovatiestrategie zo in te richten dat zij in Europees verband een onderscheidend voordeel kunnen behalen. Anders gezegd: regio's moeten niet elkaar kopiëren, maar op basis van eigen sterkten een positie kiezen en verder uitwerken.

2 Waarom een RIS3?

Om regio's te stimuleren om ook daadwerkelijk een RIS3 op te stellen, heeft de Europese Commissie het hebben van een RIS3 verplicht gesteld voor het verkrijgen van Europese middelen uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) ten behoeve van de prioriteit onderzoek en innovatie.

De EC geeft aan dat het de voorkeur verdient dat een RIS3 van invloed is op het hele regionale beleid, waarbinnen economie, onderwijs en arbeidsmarkt belangrijke thema's zijn. Zo kan er een integrale samenhangende strategie ontstaan die kan leiden tot een effectievere inzet van inspanningen en middelen en leidt tot meer impact en welvaart.

Het Noorden kiest voor deze brede benadering. De RIS3 is daarmee geen 'vinkje' om ergens aan te moeten voldoen (de smalle definitie), maar voor het Noorden een ambitieuze strategie om oplossingen te vinden voor grote maatschappelijke uitdagingen op gebied van gezondheidszorg, water, energie en voedselvoorziening en – kwaliteit. De kern van de strategie richt zich op het stimuleren van regionaal-economische ontwikkeling en daarmee op investerende bedrijven en kennisinstellingen.

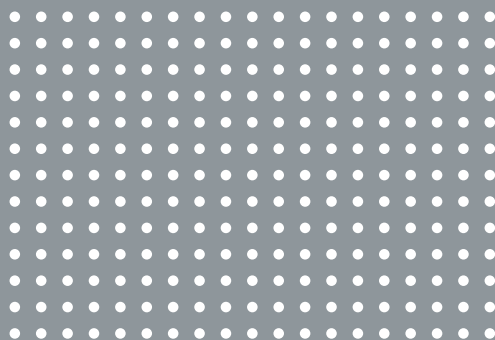
3 Het Noorden had toch al gekozen voor speerpuntsectoren? Zijn die nu uit beeld?

Nee. De RIS3 is geen uitsluitende maar een insluitende strategie. Nieuw ten opzichte van het verleden is dat het vinden van oplossingen voor grote maatschappelijke uitdagingen veel nadrukkelijker als doelstelling is opgenomen. Dat bepaalt het speelveld, waarbinnen bedrijven en kennisinstellingen via innovatie, valorisatie en ondernemerschap deze oplossingen realiseren. Een belangrijke kennisbasis ligt in de speerpuntsectoren zoals die de afgelopen jaren ontwikkeld zijn. Sectoren worden niet uitgesloten, maar uitgenodigd om bij te dragen aan de strategie van Noord-Nederland.

4 Deze RIS3 kiest dan toch eigenlijk niet?

Zeker wel. Alleen is die keuze niet primair gericht op sectoren. De RIS3 zet vier maatschappelijke uitdagingen centraal en combineert deze met een werkwijze waarin crossovers en ontwikkeling van toepassingen via 'living labs' centraal staan. Dat is een duidelijke keuze.

Deze RIS3 zet de toon voor het speelveld waarop bedrijven en kennisinstellingen acteren. Op dat speelveld bedenken en realiseren bedrijven en kennisinstellingen tal van innovaties die hun weg naar de samenleving zullen vinden. De samenwerkende overheden in Noord-Nederland kunnen het speelveld definiëren en aangeven waar de publieke middelen op ingezet worden en spelleider zijn. Het is niet aan de overheid om de rol van scheidsrechter op zich te nemen en te 'kiezen' welke sectoren of niches wel en welke geen onderdeel van de strategie mogen worden. Bedrijven stemmen 'met de portemonnee': zij investeren in innovatieve niches waarin zij kansen zien. De RIS3 kan gezien worden als de magneet die de inspanningen richt. Dat laat onverlet dat het Noorden in een aantal speerpuntsectoren een goede positie heeft opgebouwd en die de komende periode verder wil uitbouwen.

5 Waarom staan de sectoren minder expliciet benoemd dan in het verleden?

Om de focus te leggen op de kern van de strategie: het vinden van innovatieve oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen, via crossovers tussen sectoren en via het grootschalig toepassen van die oplossingen in de samenleving (de living-lab-strategie, waarbij de regio zelf als proeftuin fungeert).

6 Breken we dan met het clusterbeleid?

Nee. Clusters van economische activiteiten zijn en blijven belangrijk. Zij vormen de concentraties van kennis en bedrijvigheid die nodig zijn om tot innovaties te komen. Zeker als deze, conform de ambitie van het Noorden, bij moeten dragen aan oplossingen voor regionale én internationale uitdagingen. Het uitgangspunt is dat ondernemers, in samenwerking met kennisinstellingen, via de investeringen die zij doen concreet invulling geven aan de economische clusters. De filosofie om samenwerking te stimuleren, laat zich prima vertalen in een RIS3.

7 Sluit de RIS3 aan op het topsectorenbeleid?

Het Noorden heeft via verschillende sectoren een directe link met het topsectorenbeleid. Het zijn van een topsector impliceert dat in die sector topkennis en innovatie aanwezig is, waardoor die sector zich internationaal kan meten. Dat innovatiepotentieel is voor een aantal sectoren zeker ook in Noord-Nederland aanwezig. Het Noorden heeft daar een ambitieus richtpunt aan gekoppeld: oplossingen voor grote maatschappelijke uitdagingen.

Daarnaast is het stimuleren van MKB een belangrijk uitgangspunt voor Noord-Nederland. Daarmee komt het Noorden tegemoet aan een regelmatig terugkerend punt van kritiek op het topsectorenbeleid, namelijk dat het MKB zich daar onvoldoende in herkent.

8 Wat heeft het MKB aan deze RIS3?

De RIS3 vormt het strategisch kader dat vertaald wordt in (subsidie-)programma's. In die programma's speelt het MKB een belangrijke rol. MKB-ondernemers kunnen die programma's benutten voor ondersteuning van hun innovatie-activiteiten voor zover zij voldoen aan het strategisch kader van de RIS3.

9 Wat betekent de strategische hoofdlijn 'samengestelde oplossingen'?

Behoeften in de samenleving zijn in toenemende mate samengesteld van karakter. De behoefte aan gezondheid en aan voeding laat zich goed combineren, maar ook wonen in combinatie met gebruiken van duurzame energie. Oplossingen voor deze behoeften kunnen steeds vaker niet vanuit één sector worden geboden, maar door een combinatie van sectoren, ook wel crossovers genaamd. In toenemende mate is zichtbaar dat ondernemers de grenzen tussen sectoren overschrijden en nieuwe combinaties bedenken. Daar wil deze RIS3 recht aan doen.

10 Wat betekent de strategische hoofdlijn 'living labs'?

Het betrekken van de samenleving bij het vinden van oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen is een belangrijk uitgangspunt van deze RIS3. Door de regio te benutten als (grootschalige) proeftuin voor nieuwe innovatieve oplossingen, wil Noord-Nederland zich in Europees verband op de kaart zetten als de regio waar innovatie praktisch getoetst wordt op zijn waarde. De thema's gezondheid, energie(gebruik), voeding en water lenen zich, in combinatie met de kennis van grootschalige dataverwerking, goed om als 'living lab' verder uitgewerkt te worden. Daarnaast is Noord-Nederland een regio die qua samenstelling en karakter van de bevolking een goede uitgangspositie biedt voor deze strategie.

11 Verdwijnt die RIS3 straks in de la?

Geenszins. Het is de ambitie van Noord-Nederland om het gedachtengoed van de RIS3 te verankeren in de regio. Belangrijke voorwaarde is dat de stakeholders in de regio de RIS3 in de uitwerking van hun beleid en programma's betrekken. Het kan daarbij gaan om programma's als EFRO, Interreg en ESF, maar ook om provinciale programma's of bijv. het Waddenfonds. Daarnaast kunnen de verschillende overheden in het scheppen van de juiste randvoorwaarden een belangrijke rol spelen bij de uitwerking van de RIS3, bijv. in de vorm van vergunningverlening.

